

Sensorveiledning PSYC2402 – høsten 2018

Oppgave 1:

«En råskåre på en test er vanskelig å tolke. Gjør rede for minst to måter man kan transformere råskårer på en test om til standardskårer, og forklar kort hensikten med transformering av råskårer?»

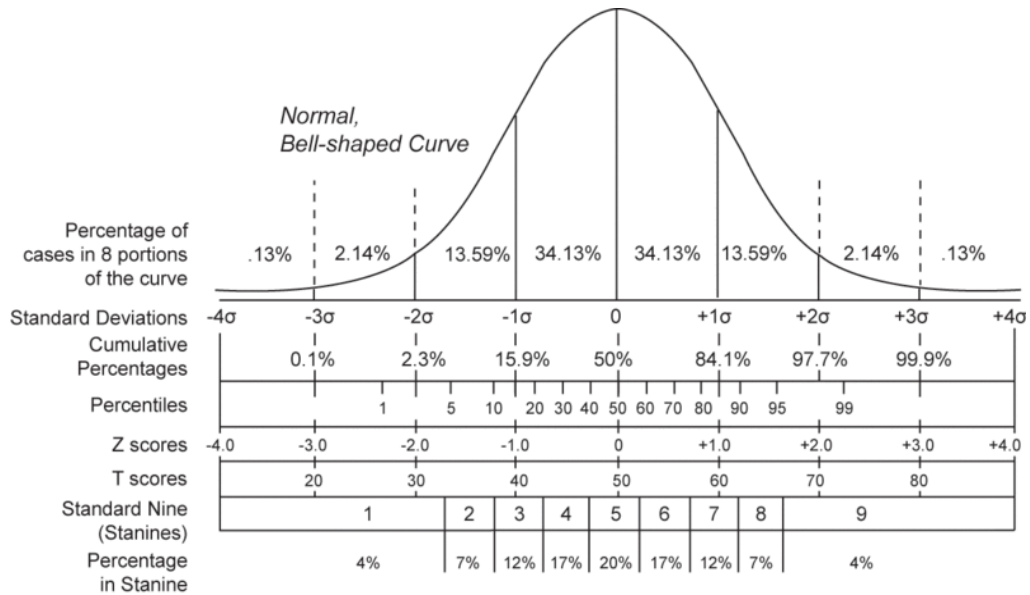
Innledningsvis er det to deloppgaver som skal besvares i teksten:

- A) Hva er hensikten med transformering av råskårer
- B) Hvordan man transformerer råskårer på en test om til standardskårer

Følgene hovedtrekk bør være med:

- A)
  1. Kandidaten må kort forklare hva en tests råskåre er. Få frem at det er det samme som sumskåre, hvor man har summert alle testledd og får en villkårlig og ubearbeidet skåre. Derav ordert «råskåre». Når vi måler psykologiske egenskaper har de ikke etablerte anerkjente måleskalaer, som for eksempel høyde i meter eller centimeter. Derfor er det vanskelig å vite om råskåren er høy eller lav i forhold til andre som har tatt samme test, og om det betyr at man for eksempel har mye eller lite av egenskapen man ønsker å måle. Siden råskårer er vanskelig å tolke, er det fornuftig å benytte standardiserte skårer.
  2. Nevne at transformering til standardiserte skårer er essensielt når vi vil sammenligne en testskåre mellom ulike personer, sammeligner ulike tester opp mot hverandre, eller for eksempel når vi vil sammenligne skårer på ulike delskalaer i en test opp mot hverandre (som i WAIS/NEO PI-R).
  3. Forklare at prinsippet om normalfordeling ligger til grunn ved omregning til en standardisert skåre.

- B)
  1. Innen psykologisk testing er z-skårer og T-skårer (brukt i WAIS) mest brukt. Derfor er det naturlig å fokusere på disse to i denne besvarelsen. Men boken nevner også Stanine-skårer og Sten-skårer, så man kan fokusere på disse også.
  2. Hvis z- og T- skåre:
    - Forklare at en z-skåre uttrykker hvor mange standardavvik måleresultatet ligger over eller under gjennomsnittet. Den har gjennomsnitt lik 0 og standardavvik (SD) mellom -3 og +3. Bruk gjerne formel for å vise selve utregningen for hvordan man regner om en råskåre til z-skåre:
$$Z = \frac{X - \bar{X}}{s}$$
    - Forklare at en T-skåre har gjennomsnitt lik 50 og SD fra 0 til 100, hvor den øker med 10 for hvert SD. Bruk gjerne formel for å vise utregningen av z-skåre til T-skåre: **$T = 50 + (10 * z)$**
  3. Legger ved figur for å lettere illustrere hvordan normerte skalaer tar utgangspunkt normalfordelingskurven og SD.

For eksempel vil en z-skåre på + 1 tilsvare +1SD. Da vet vi prosentfordelingen (hvor mange som har høyere eller lavere skåre), som i dette eksempelet betyr at ca 84 % av skårene vil være lavere mens 16% prosent vil ha høyere skåre. Vi ser også at en z-skåre på +1 tilsvarer en T-skåre på 60.

Alt må ikke være med i besvarelsen for å få karakteren bestått. Det er et pluss om man bruker eksempler.

Oppgave 2:

Oppgavetekst:

Gjør rede for de ulike skalaene i

WAIS IV: gjennomsnitt, spredning og hvordan skårene skal fortolkes.

Kandidaten må kjenne til de seks skalaene som måles med standardskårer: Fullskala-IQ, GEI (eller GAI) og de fire faktorindeksskårene. Kandidaten må kjenne til standardskårer, altså at de har et gjennomsnitt på 100 og et standardavvik på 15. Det forventes at kandidaten kan si noe om hva som menes med standardavvik, eksempelvis hvor mange prosent av populasjonen som skårer under og over et bestemt nivå (eksempelvis IQ 70 og 85).

Kandidaten må også kjenne til at de enkelte delprøvene bruker skalerte skårer med et gjennomsnitt på 10 og standardavvik på 3. Også her forventes det at kandidaten kan si noe om hva ulike nivåer av skalerte skårer betyr i forhold til en normalfordelt vurdering.

For å få bestått må kandidaten besvare det som fremkommer ovenfor. Når det gjelder fortolkning av testresultater klinisk nevnes noen punkter nedenfor som ikke i sin helhet må kunne besvares for å bestå, men forventningen er at kandidaten er innom minst tre av strekpunktene:

- Fortolkning av total-IQ: at verdien 70 representerer en grenseverdi mot lett utviklingshemming.
- At man gjerne ser på konfigurasjonen av sterke og svake sider i en evnetest, og at det da særlig er de fire faktorindeksskårene som er viktige.
- Si noe om hva de fire faktorindeksskårene måler av psykologiske/kognitive konstrukter
- At testen kan gi indikasjon på spesifikke lærevansker (enten språklig eller non-verbale (visuelle-romlige) vansker).
- At man må vurdere validitet og reliabilitet av skårene. Stor spredning (mer enn 1,5 s.d.) mellom mål som til sammen utgjør en indeks eller samleskåre er ikke gyldig hvis spredningen er mer enn 1,5 s.d. (ikke beregn total IQ hvis spredningen mellom indeksskårene er så stor; ikke beregn faktorindeksskåre hvis spredningen imellom deltestene som utgjør indeksen er større enn 1,5 s.d (5 skalerte skårer eller mer).